

БАБЕНКО А.В., студентка 4-го курсу спеціальності «Облік і оподаткування», Миколаївський національний аграрний університет (науковий керівник – О.І. Лугова, к.е.н., старший викладач кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет)

ПЕТРОВА І.А., студентка 4-го курсу спеціальності «Облік і оподаткування», Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (науковий керівник – Н.В. Якименко-Терещенко, д.е.н., проф., завідувач кафедри економічного аналізу та обліку, НТУ «ХПИ»)

ПРОБЛЕМАТИКА ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВИТРАТ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Питання щодо заходів з охорони праці є актуальними, про що свідчить проблематика, яку піднімають в своїх дослідженнях науковці. Систематизація статей з проблем бухгалтерського обліку і контролю заходів охорони праці на підприємстві наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Проблематика відображення в бухгалтерському обліку та контролю витрат з охорони праці

Ключові питання щодо заходів з охорони праці	Джерела												Разом	
	Даньків Й., Остапок М., Даньків В. [1]	Самчук К.І. [2]	Зеленко С.В. [3]	Гнатєва Т.М. [4]	Скоробогатий Я. П., Бужанська М. В. [5]	Олійник О.О. [6]	Омецінська І. [7]	Глєбова А. О., Маховка В. М., Шулігін С. А. [8]	Белзай О.В., Федченко Т.В. [9]	Руденко О. В., Кондратюк О. М., Горєва А. С. [10]	Левицька С.О. [11]	Правдюк Н.Л. [12]		Будько О.В. [13]
Обліково-економічні аспекти охорони праці	+			+					+					3

Організаційно-правові аспекти охорони праці	+		+		+									3
Значення обліку в управлінні витратами на заходами з охорони праці		+				+							+	3
Обліково-аналітичного забезпечення управління охороною праці			+								+	+		3
Контроль за дотриманням законодавства з охорони праці			+						+					2
Соціально-відповідальний бізнес в реалізації соціальних програм і покращення умов праці					+	+	+	+	+	+		+	+	8
Методична та організаційна складові соціального обліку											+		+	2

Джерело: власна розробка

Проведений огляд літературних джерел свідчить про те, що одна частина дослідників значну увагу питанням відображення в бухгалтерському обліку витрат на заходи з охорони праці на підприємствах. Проте, в останні роки науковці зауважують на необхідності ведення соціального обліку та формування соціальної звітності, де важливим є питання щодо охорони праці. Зумовлено це тим, що в останні роки багато вітчизняних компаній підтримують ідеї корпоративної соціальної відповідальності та на добровільній основі формують соціальну звітність. Одним з напрямів реалізації корпоративної соціальної відповідальності щодо трудових відносин є охорона здоров'я та безпечні умови праці.

Вітчизняні дослідники, при розкритті питань щодо соціального обліку, акцентують на таких його об'єктах як соціальні витрати на: законодавчо визначений соціальний пакет; охорону праці та техніку безпеки; утримання об'єктів соціальної сфери.

Більшість європейських країн створюють умови для впровадження корпоративної соціальної відповідальності. Так, компанії Франції, акції яких котируються на біржі, з 2003 року зобов'язані надавати соціальний звіт з охорони праці, оцінювати ступінь відповідності їх діяльності принципам і стандартам, затвердженим у деклараціях Міжнародної організації праці (МОП). Такі ж компанії у Великій Британії також формують обов'язковий корпоративний соціальний звіт, в якому, крім інформації про трудові відносини, містить дані: охорону здоров'я, соціальні ризики, клієнтську базу, впливу на місцеву спільноту, дотримання прав людини і корінних народів [14].

Таким чином, проведений огляд наукових джерел намітив великий обсяг проблем, які потребують нагального вирішення витрат на охорону праці працівників вітчизняних підприємств, особливої уваги звертає на себе питання відображення в бухгалтерському та податковому обліку витрат підприємства, пов'язаних з охороною праці працівників підприємства. Перспективним напрямком досліджень є питання щодо відображення в соціальній звітності витрат на заходи з охорони праці, оскільки така відкритість вітчизняних підприємств до користувачів такої звітності підвищуватиме лояльність працівників, сприятиме створенню ефективної системи їх мотивації, покращенню морального клімату в колективі, а отже сприятиме формуванню позитивного іміджу компанії щодо підтримки своїх працівників.

Список літератури:

1. Даньків Й., Остаюк М., Даньків В. Охорона праці на підприємстві (організаційно-правові та обліково-аналітичні аспекти) // Бухгалтерський облік і аудит. 2013. № 6. С. 47-51.
2. Самчук К.І. Облікове забезпечення управління витратами на охорону праці: правове поле та напрямки удосконалення.

Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. Вип. 1 (36). С. 195-206.

3. Зеленко С.В. Проблеми та перспективи формування обліково-аналітичного забезпечення управління охороною праці на підприємстві. Ефективна економіка. 2012. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1534> (дата звернення 19.11.2020).

4. Гнат'єва Т.М. Загальні засади розвитку екологічного обліку та контролю в сільськогосподарських підприємствах. *Агросвіт*. 2015. № 19. С. 30-34.

5. Скоробогатий Я.П., Бужанська М.В. Соціальна відповідальність бізнесу як підґрунтя безпеки та охорони праці сучасних підприємств // Вісник ЛТЕУ. Технічні науки. 2016. № 16. С. 138-142.

6. Олійник О.О. Реалізація корпоративної соціальної відповідальності у трудових відносинах // Демографія та соціальна економіка. 2016. № 1 (26). С. 31-41.

7. Омецінська І. Облік як інформаційна база для реалізації соціальної політики в управлінні підприємством // Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2017. № 4. С. 125-132.

8. Глебова А.О., Маховка В.М., Шулигін С.А. Стратегія корпоративної соціальної відповідальності: формування та реалізація // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Випуск 22, частина 1. С. 52-57.

9. Бедзай О.В., Федченко Т.В. Соціальна відповідальність бізнесу: проблеми розвитку та бухгалтерського обліку. *Культура народів Причорномор'я: науковий журнал*. 2013. № 256. С. 70-74.

10. Руденко О.В., Кондратюк О.М., Горєва А.С. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, обліковий аспект та нефінансова звітність // Ефективна економіка. 2020. № 11. С. 104-109.

11. Левицька С.О. Соціальний облік: методичний підхід та організаційне забезпечення // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2014. №797. С. 255-262.

12. Правдюк Н.Л. Соціальні аспекти бухгалтерського обліку // Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. №12. С. 91-101.

13. Бурдюк О.В. Облік соціальної відповідальної діяльності як інформаційна основа управління сталим розвитком підприємства // Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 20. С. 33-38.

14. Іваницька О.М., Іваницький О.В. Регулювання процесів запровадження соціальної відповідальності бізнесу: досвід розвинених країн та уроки для України. *Стратегія розвитку України*. 2015. № 2. С. 23-28.